

DR. RÉPÁSSY RÓBERT*

*Nagy Anita:
Szabadulás a végrehajtási
intézetből
című könyvéről*

Nagy Anita monográfiája a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulásról kiváló összefoglalója mindannak, amit jelenleg tudni érdemes erről a témáról. Ami nincs az ő könyvében, az nem ismert ebben a tárgykörben. A kegyelem, a feltételes szabadságra bocsátás és az életfogytig tartó szabadságvesztés témái nem csak a jogászok figyelmére tarthat igényt, hanem az olyan érdeklődők számára is, akik a bűnről és a büntetésről tágabb összefüggésben is gondolkodnak. Aki a börtönről és a börtönből való szabadulásról gondolkodik, annak alapvető erkölcsi és filozófiai kérdéseket kell önmaga számára feltenni. A jogásznak nem elég rögzítenie, hogy mi a szabály, mit mond a jog, hanem a feltett kérdésekre válaszokat, megoldást is kell adnia. Nagy Anita elvégzi a munkát, tudományos precizitással, ahogy egy jogásznak kell, nemzetközi példákkal, és kutatási eredményekkel, de minden fejezetben, minden mérföldkőnél fölteszi a kérdéseket, és megtalálja a válaszokat. Ékes bizonyíték erre az elítéltek vallásgyakorlásáról írt gondolatai. Mindaz, amit a hit szerepéről vall az elítéltek reintegrációjában, túlmutat a jogászi megközelítésen, a lényegyet ragadja meg. „Először minden a fejben dől el.” Különösen találó ez a mondat ebben a közegben. Hiszen sokszor

hallottuk már ezt a bölcsességet, de itt új értelmet nyer. Mindaz a sok szabály, adat, külföldi példa más megközelítésbe kerül, ha újra értelmezzük ezen a mondaton keresztül.

Törvényhozóként, igazságügyi minisztériumi államtitkárként gyakran találkoztam ezekkel a kérdésekkel. Amikor büntetőpolitikai kérdésekről vitáztunk, amikor jogszabályokat alkottunk, vagy amikor a kegyelmi döntéseket készítettük elő, napi rutinná váltak ezek a dilemmák. Bevallom, hogy jogalkotóként sohasem lehet jó válaszokat adni a

Nagy Anita által feltett kérdésekre. Csak *optimálisat*. Az adott körülmények között meg kell találni a helyes döntést. Nagy Anita egész művéből sugárzik az egyéniesítés szemlélete, az az elvárás, hogy a büntetés-végrehajtás során az egyedit, az embert ismerjük föl az elítélten. A jogalkotó általánosít, az elítélteket normatív módon szemléli, és persze, az áldozat szerepébe képzeletben magát. Mert hogy, ez a dolga. Ettől jogalkotó.

Mégis, Nagy Anita könyvét elolvasva, sok mindent másként látok, mint azelőtt. Nem hoztam volna más döntéseket, de talán más szempontokat is mérlegeltem volna. Ami a legfontosabb, hogy büntetés és büntetés-végrehajtás dolgában a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni. Nem szabad kísérletezni a büntetőjoggal. Remélem, megbocsátják nekem a büntetőjog tudományának művelőit, de úgy vélem, hogy a korai szabadulás új és újabb formáinak keresése veszélyes kísérletezés. És ha bekövetkezik a baj, nem a jogtudósokat fogják érte felelőssé tenni, hanem a jogalkotókat – bennünket, törvényhozókat.

Ajánlom Nagy Anita könyvét mindenkinek, aki érez magában készíttést, hogy mindezekben a dilemmákon elgondolkodjon. ■

* Országgyűlési képviselő